

Seat No. : _____

AK-129

April-2022

M.A., Sem.-IV

511 : Sanskrit

(ऊरुभङ्गम् – One Act Play)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- सूचना : (1) विभाग-Iभांथी गभे ते त्राण प्रश्नना उत्तर लभो. दरेकनो गुणुभार 14नो छे.
(2) विभाग-IIभांथी सूयव्या प्रभाणे आठ प्रश्नोना उत्तर लभवानां छे. दरेकनो अेक गुणु छे.

विभाग – I

1. नीथेनां पद्योनो आवश्यक विवरणु उभेरी अनुवाह करो : 14
- (1) भीष्मद्रोणतटां जयद्रथजलां गान्धारराजहदाम्
कर्णद्रौणिकृपोर्मिनक्रमकरां दुर्योधनस्रोतसम् ।
तीर्णः शत्रुनर्दी शराससिकतां येन प्लवेनार्जुनः
शत्रूणां तरणेषु वः स भगवानस्तु प्लवः केशवः ॥
- (2) प्रतिज्ञावसिते भीमे गते भ्रातृशते दिवम् ।
मयि चैवं गते राम ! विग्रहः किं करिष्यति ॥
2. नीथेनां पद्योनो अनुवाह करो तेभने सभणवो : 14
- (1) भीमां गदां क्षिपति गर्जति वल्गमानः
शीघ्रं भुजं हरति तस्य कृतं भिनत्ति ।
चारीं गतिं प्रचरति प्रहरत्यभीक्षणं
शिक्षान्वितो नरपतिर्बलवांस्तु भीमः ॥
- (2) त्वत्पादयोर्निपतितं पतितस्य भूमा-
वेतच्छिरः प्रथममद्य विमुञ्च रोषम् ।
जीवन्तु ते कुरुकुलस्य निवापमेघा
वैरं च विग्रहकथाश्च वयं च नष्टाः ॥

3. ઊરુભંગની કથાવસ્તુનું મૂળ જણાવી, તેમાં ભાસે કરેલાં પરિવર્તન જણાવો. 14
4. સંસ્કૃત રૂપકોના અન્તની સ્વીકૃત પરંપરા અને ઊરુભંગના કથાવસ્તુના અન્તની સમીક્ષા કરો. 14
5. ઊરુભંગમાં આલેખિત દુર્યોધનનું તમારા શબ્દોમાં આલેખન કરો. 14
6. ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14
 - (1) ઊરુભંગનું અન્તિમ દશ્ય
 - (2) ભાસ સમ્મત કર્ણનું પાત્ર
 - (3) એકાંકી રૂપક
7. દૂતવાક્યનું કથાવસ્તુ આલેખી આયુધ પ્રસંગને રંગમંચ ઉપર કેવી રીતે રજૂ કરી શકાય છે ? તેનું પ્રારૂપ જણાવો. 14
8. ભાસ રચિત કોઈપણ બે એકાંકીની તુલનાત્મક સમીક્ષા કરો. 14

વિભાગ – II

9. નીચેના પ્રશ્નોના સંક્ષેપથી ઉત્તર આપો : (ગમે તે આઠ) 8
 - (1) ભીમની ગદાનું નામ શું છે ?
 - (2) ઊરુભંગમાં ‘ગચ્છ પુત્ર એવં વૃકોદરં બ્રૂહિ’ – આ વાક્ય કોણ બોલે છે અને કોને કહે છે ?
 - (3) ‘હુતં ચ દતં ચ તથૈવ તિષ્ઠતિ’ – આ પંક્તિનો અર્થ શું છે ?
 - (4) ઊરુભંગના ભરત-વાક્યમાં શી કામના કરી છે ?
 - (5) ગ્રીક નાટ્ય પરંપરાનું કયું લક્ષણ ‘ઊરુભંગ’માં ઘટિત થાય છે ?
 - (6) કુર્વન્તિ ચાત્ર પિશિતાર્દ્રમુખાઃ વિહઙ્ગાઃ – આ વાક્યમાં પ્રયુક્ત વિહઙ્ગાઃ પદનો શું અર્થ છે ?
 - (7) ભાસો કાલિદાસો વિલાસઃ । – યોગ્ય પદ મૂકીને રિક્ત સ્થાનની પૂર્તિ કરો.
 - (8) ઊરુભંગમ્ના નાન્દી શ્લોકમાં શેની પ્રાર્થના છે અને તે કોની પાસે કરવામાં આવી છે ?
 - (9) ભાસના મહાભારત પર આધારિત રૂપકોનાં નામ આપો.
 - (10) સ્વર્ગે સિધાવતા દુર્યોધનને અંત સમયે શું દેખાય છે ?